PERFORMANȚĂ LINGVISTICĂ ÎN LIMBA ENGLEZĂ, PROCES CONTINUU A DEZVOLTĂRII PROFESIONALE

Nița Mariana, lector, master în Filologie, doctorandă,
Departamentul Limba Engleză și Limba Franceză Specializate, USM

This article highlights the importance of communicative competence in the English language from the perspective of teaching and learning. This issue comes to challenge our generation through the linguistic and sociolinguistic pressure that is put by each institution as regards employment and communicative skills. A natural, accurate and fluent use of English is sought throughout the world. This skill leads to a successful career because being able to pick up useful hints that are passed on by our teachers, to adjust and apply the knowledge we received from our tutors to our necessities in different daily situations will help us to be a competent and professional employee. The only person who will find out and tackle about the ”rules of this game” will always be at an advantage.

Key words: *professional communicative competence, teaching and learning performance, language proficiency, learner autonomy, attainment, learning aims, self-assessement*

În lumea de astăzi, creşterea economică, competiţia crescută pe piaţa muncii, volumul tot mai mare de informaţii şi viteza cu care acestea se schimbă necesită o regândire a procesului educaţional, care trebuie să pună bazele învăţării pe durata întregii vieţi (life- long learning). Diversitatea culturală şi lingvistică ne însoţeşte pretutindeni. Diversele aspecte ale predării şi învăţării limbii engleze scot în evidenţă dinamica continuă a acestui proces. În plan metodologic, toate cercetările sunt îndreptate către focusarea integrării situaţiilor de învăţare care duc la formarea competenţei de comunicare specializate. Eforturile cadrelor didactice de limbi străine, fundamentate pe dezvoltarea acestei competenţe în planul integrării profesionale, constituie un argument şi o motivaţie reală pentru importanţa lărgirii şi diversificării obiectivelor care tind către vectorul unei civilizaţii şi mentalităţi europene. Pentru ”*studentul Bologna*” a sec. XXI, cunoaşterea şi utilizarea limbii engleze devine ţinta prioritară pentru dezvoltarea lui profesională atât la nivel naţional, cât şi mondial. Această evoluţie continuă reprezintă un deziderat actual pentru oportunităţile noi de pe piaţa muncii oferite absolventului de astăzi. Formarea competenţei de comunicare lingvistică profesională în limba engleză necesită o muncă zilnică şi asiduă, o reconstruire a propriei persoane şi a cunoştinţelor proprii, o acumulare a informaţiei ”up-to-the minute” din domeniul de activitate şi nu în ultimul rând o investiţie continuă în dezvoltarea personală. Atitudinea fiecăruia dintre noi este cea care ne permite să înlăturăm neajunsurile personale care împietează performanţa. Doar conştientizând exigenţele sistemului de valori al lumii contemporane, cerinţele profesiunii moderne şi a recalificărilor anuale profesionale vom putea accepta reantrenarea capacităţilor de învăţare continuă. Lucru cert este faptul că perfecţionarea competenţei lingvistice a fiecărui individ este direct relaţională procesului de autoperfecţionare, autorealizare, autoorganizare şi autocontrol.

Fiind puşi în faţa acestei situaţii, necesitatea autoeducaţiei, autoevaluării periodice a conoştinţelor în domeniu, care reprezintă *metacogniţia*, motivarea personală pe care o manifestă un educal al societăţii devin primordiale pentru cei care-şi doresc **„carieră”.** Autocritica şi autoevaluarea propriilor capacităţi şi activităţi dezvoltă perfecţionarea propriei personalităţi. A. Barna afirmă că nivelul de aspiraţie şi autoexigenţă poate fi condiţionat de mai mulţi factori precum: nivelul de dezvoltare personală, gradul de maturitate intelectuală şi moral-civică a individului…[2, p.130]. Autoevaluarea sistematică a competenţelor lingvistice contribuie la reflectarea şi dezvoltarea conştientizării profesionale. Un cadru de referinţă pentru noi este *Profilul European al Formării Profesorului de Limbi Moderne,* care subliniază importanţa îmbunătăţirii competenţelor de predare ca parte a formării continue: ”Formarea profesorilor de limbi moderne este un process continuu care include aspecte de comunicare interpersonală şi profesională” [5, p.47].

CECR, PEL şi cel menţionat mai sus reprezintă pilonii de bază în procesul evaluării competenţei lingvistice a fiecărui individ şi totodată ajută la conştientizarea atât a cadrului didactic cât şi a educatului asupra importanţei activităţilor de învăţare autonome şi a dezvoltării capacităţilor de reflecţie şi autoevaluare.

Competenţa de comunicare în limba engleză are legătură directă cu procesul educaţional universitar şi vizează abilitatea studentului de a elabora mesaje atât educaţionale cât şi sociale în funcţie de particularităţile domeniului abordat. Engleza este una dintre cele mai populare limbi străine cerute pe piaţa muncii şi cea mai studiată limbă atât în instituţiile primare cât şi cele universitare. Dintre cele opt domenii de competenţe-cheie, comunicarea în limba străină este vitală societăţii şi succesului.

Pentru o integrare socioprofesională de succes, nevoia de cercetare continuă este una esenţială, iar îndemnul lui Anton Pann confirmă aceasta ,, ştiinţele sunt uşi, iar cheile lor sunt cercetările” [apud10, p. 13]. Dezvoltarea competenţei de autoevaluare este factorul decisiv care

influențează schimbările în conștiința și comportamentul nostru. Metacogniția, concept creat de psihologul F.H. Flavell, reprezintă acea competență de a reflecta asupra dezvoltării personale. Pentru studenții perfecționiști, metacogniția funcționează automat, el fiind inconștient de acest lucru atunci când trebuie să se confrunte cu ceva necunoscut. În schimb pentru cei „novici" confruntarea cu propriile ezitări devine o barieră, iar metacogniția acționează pas cu pas. Monitorizarea performanțelor presupune urmărirea continuă și înregistrarea rezultatelor obținute într-o perioadă de timp determinate de noi înșiși.

Influența internațională a limbii engleze a globalizat procesul de comunicare lingvistică în toate domeniile economice, politice și sociale. Împrumuturile din engleză, în special cea americană, a dus la impunerea cunoașterii limbii engleze, iar pentru cei care o cunosc deja, la perfecționarea ei. Anglicismele din limba română sunt evidente în domeniul IT (computer, soft, hard) sau de *advertising*, în vestimentație (smoking,slipuri, top), obiectele de uz casnic (toaster, mixer), distracții (party, poker, hobby), sport (bob-sley, cross, fitness, hipism, jogging) etc… Această influență lingvistică este un fenomen pozitiv deoarece:

- ajută la abstractizarea limbajului cult;
- ajută la concentrare succintă a enunțului;
- ajută la o exprimare mai originală.

Chiar dacă suntem expuși zilnic diferitor modele lingvistice verbale, aceasta nu reprezintă nimica fără o interacțiune reală a mesajelor auzite. Explorarea și căutarea situațiilor noi antrenează și stârnește o curiozitate enormă în însușirea unei noi limbi străine. Nevoile lingvistice ale educaților diferă de la individ la individ. P.H. Winne (1995, cf. Dumitru, 2007, p.191) arată că învățarea autonomă, autodirijată ne ajută la :

- fixarea și impunerea scopurilor realiste, ținând cond de propria capacitate de învățare;
- căutarea informațiilor necesare pentru escaladarea problemelor cu care ne confruntăm;
- activarea cunoștințelor, abilităților și deprinderilor pe care le posedăm pentru efectuarea noilor achiziții;
- automotivarea și implicarea afectivă în realizarea învățării;
- alegerea strategiilor și tehnicilor de învățare pentru atingerea obiectivelor;
- monitorizarea și controlul asupra propriei activități de învățare, asigurând astfel, autoreglarea perfecțiunii [9, p.185]

Pentru o activare a procesului de autoperfecționare, stimulii lingvistici cu care interacționăm au o importanță majoră în realizarea procesului de comunicare. Dezvoltarea unui cod lingvistic cât mai autentic depinde de *inputul* lingvistic întrebuințat în activitățile zilnice (cu cât este mai divers, cu atât interesul este mai mare): filmele și muzica, înregistrările video și radio, presa, plintele…

Performanța reprezintă competitivitate. Fără un mediu cu un grad de stimulare și complexitate înalt ea nu poate să se dezvolte. Frica și emoțiile negative blochează orice efort competitiv.

V. Pâslaru ne confirmă faptul că educatul este în proces de schimbare continuă prin sistemul educational care are loc pe parcursul întregii vieți [6, p.55]. Timpul și experiența vieții aduc un imens câștig în cunoașterea, în perfecționarea abilităților și maturizarea deciziilor importante. Și dicționarul lui S. Cristea definește *educația permanentă* ca fiind o activitate de formare – dezvoltare a personalității umane care continuă pe durata vieții [3, p.137]. Pentru D. Sălăvăstru, *„individul de excepție*" este reprezentat prin personalitatea, interesul și inteligența de care dă dovadă în decursul procesului de învățare[8, p.23]. După O. Dandara, formarea și perfecționarea profesională se divizează în: formarea initială și formarea continua, însă nu întotdeauna acestea se realizează. Cercetătoarea este ferm convinsă că învățământul superior este cel care ar putea asigura formarea continuă ce ar permite:

- asigurarea unei continuități în realizarea pregătirii și dezvoltării profesionale;

- valorificarea abilităților de cercetare;
- valorificarea potențialului cadrelor didactice din universități;
- valorificarea posibilităților catedrelor de specialitate [4, p.30].

Instituțiile de formare continuă a educaților contribuie la dezvoltarea autonomiei și autoformării astfel asigurând atingerea obiectivelor propuse. Menținerea și dezvoltarea performanței lingvistice, evaluarea propriei competențe și alegerea metodelor pentru dezvoltarea acestora sunt foarte importante unui cadru didactic care tinde către o competență lingvistică creativă și eficientă. Conform criteriilor de evaluare a competenței lingvistice ale Cadrului de Referință, care este îndrumătorul cuantificării acesteia, nu toți profesorii de limbi străine dețin o competență lingvistică precum este nivelul C2. În atingerea scopurilor propuse, autoarea A. Băban enumeră câteva bariere:

- planificarea insuficientă;
- cunoștințe insuficiente;
- managementul dificitar al timpului;
- scopuri nerealiste;
- teama de eșec;
- teama de succes [1, p.77].

Pentru menținerea sau dezvoltarea competenței lingvistice este nevoie de identificarea punctelor slabe sau a celor domenii care necesită o atenție deosebită. Recunoașterea problemei este primul pas către depășirea ei, după care analizăm factorii care declanșează apariția ei. Nesiguranța profesională este primul și cel mai grav impediment în rezolvarea lui. Doar experiența de lucru poate oferi soluții problemelor personale. Lipsa comunicării cu colegii, asumarea unor riscuri, dorința de a reuși, importanța încrederii în forțele proprii și perseverența reprezintă soluționarea tuturor problemelor. Noi trebuie să înțelegem că a greși este un mod de a învăța.

Autorii celor „*Zece oglinzi veridice pentru managerii din învățământ*” ne amintesc că: „capacitatea de a-ți determina și recunoaște laturile slabe constituie una dintre calitățile pozitive ale managementului. Doar acesta este capabil să continuie drumul spre culmile autoperfecționării, deoarece îi este clar ce trebuie de făcut”. Ei ne sugerează următorul plan de autoperfecționare în realizarea scopurilor:

- să fie concrete;
- să fie realizabile;
- să fie antrenante;
- să aibă valoare atât pentru dezvoltarea profesională, cât și pentru perfecționarea activității instituției;
- să aibă termeni concreți de realizare;
- să conțină rezultate finale măsurabile [7, p.38].

Învățarea ne însoțește conștient sau inconștient întrega viață. Starea optimă de învățare este starea când noi ne simțim bine atât din punct de vedere emoțional cât și psihologic, acea stare care ne șoptește că acum este momentul de a arăta de ce suntem în stare. Deci, motivarea și plăcerea sunt acei motori care activează pozitivismul și succesul. Aprehensiunea, neliniștea și orice sentiment negativ trebuie eliminat, iar antrenarea gândirii pozitive activează toate zonele structurilor lingvistice. Deseori studenții nu pot învăța o limbă străină atunci când se află într-o instituție de învățământ superioară unde se forțează învățarea prin diferite procedee de analiză și memorare, în timp ce alții ajung să o vorbească în momentul când sunt în contact direct cu mediul lingvistic și o pot învăța pe parcursul a câtorva luni de zile. Schimbarea condițiilor de activitate a cadrelor didactice duce la sporirea cerințelor față de unele calități ale lor și la scăderea valorii altora care sunt mult mai importante. Iată de ce se cere o flexibilitate a procesului de pregătire a profesorilor și anume trăsăturile de personalitate, psihopedagogice.

Exigența se cere până la un moment dat, când profesorul ajunge să cunoască care sunt competențele, cunoștințele și posibilitățile educatului. Colaborarea bazată pe respectarea intereselor și nevoilor tuturora, capacitățile comunicative, ascultarea și schimbarea personalităților studenților ar ameliora sporirea învățăturii și ar dezvolta o atitudine emoțională pozitivă atât față de educat cât și față de cel al cadrului didactic. Studierea tuturor indicilor psihologici ne-ar ajuta să dezvoltăm o societate sănătoasă, fară temeri sau bariere care ar împiedica dezvoltarea psihologică a socității.

Referințe bibliografice:

1. BĂBAN, Adriana (2001) – *Consiliere Educațională: ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere.* Cluj-Napoca, 287 p.
2. BARNA, Andrei (1955) - *Autoeducația: probleme teoretice și metodologice*. Bucuresti, Editura Didactica si Pedagogica, 173p.
3. CRISTEA, Sorin (1998) – *Dicționar de termeni pedagogici.* București. Ed. Didactică și Pedagogică. 479 p.
4. DANDARA, Otilia (2003) – *Sugestii de realizare a conexiunii dintre formarea profesională inițială și cea continuă. În: Conferințele Educația: Quo Vadis? Studentul – viitor profesor față în față cu școala.* 26-30p.
5. KELLY, Michael și GRENFELL, Michael (2012)- *Profilul European al Formării Profesorului de Limbi Moderne.* Craiova, Ed. Universitaria, 47p..
6. PÂSLARU, Vlad (2003) – *Principiul Pozitiv al Educației.* Chișinău. Civitas. 320p.
7. RUDIC, Gheorghe et al. (2006) – *Zece oglinzi veridice pentru managerii din învățământ.* Chișinău, Ed.Univers Educațional, 42 p.
8. SĂLĂVĂSTRU, Dorina (1999) – *Didactica Psihologiei.* Iași, Polirom, 196 p.
9. SĂLĂVĂSTRU, Dorina (2009) – *Psihologia Învățării.* Iași, Polirom, 228p.
10. SCLIFOS, Lia, GORAȘ-POSTICĂ, Viorica et.al (2010)- *O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic.* Chișinău, Tipografia Centrală,. 136p.